

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Ciclul I. Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Psihopedagogie specială – în limba română Psihopedagogie specială /Cod calificare:

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihologia dezvoltării în contextul dizabilității (Cod: PLR 2201)						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Vasile Preda						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. univ. dr. Carmen David						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 Din care: curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 Din care: curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					34
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		94			
3.8 Total ore pe semestru		150			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<p>parcurea și promovarea disciplinelor <i>Psihologie generală și a personalității și Introducere în psihologia dezvoltării</i>.</p> <p>În totalitatea lor, aceste prechizite vor fi utile pentru achiziționarea cunoștințelor și pentru elaborarea lucrărilor de evaluare ce încheie fiecare modul și, respectiv în promovarea examenului de evaluare finală.</p>
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Parcurea materialelor bibliografice prechizită pentru seminar

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară • Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, teorii, metode de investigație, particularităților proceselor psihice ale copiilor și tinerilor cu diverse dizabilități, pe niveluri de vârstă, elaborarea unor proiecte educative • Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată de nuanță psihopedagogică și psihologică destinate copiilor și tinerilor, pe niveluri de vârstă.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza comparativă a principalelor modalități de diagnoză a dezvoltării psihice a copiilor și tinerilor cu dizabilități, a principiilor de aplicare și utilizarea adecvată a acestora în evaluarea complexă psihologică și psihopedagogică. • Elaborarea și aplicarea adecvată a unor metode de consiliere psihopedagogică adaptate nevoilor copiilor și tinerilor cu dizabilități, atât la nivel individual cât și la nivelul grupului. • Interpretarea factorilor psihologici ai reușitei școlare, a realității psihosociale de școlarizare a copiilor și de inserție socio-profesională a tinerilor prin aplicarea cunoștințelor fundamentale din domeniul Psihologiei dezvoltării, al psihopedagogiei speciale și al psihologiei sociale. • Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională • Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea de către studenți a legităților dezvoltării psihice a copiilor și tinerilor, a principalelor teorii referitoare la particularitățile bio-psiho-sociale ale copiilor și tinerilor în raport cu stadiile dezvoltării și cu diversele categorii de dizabilități • Cunoașterea de către studenți a particularităților dezvoltării bio-psiho-sociale în contextul diverselor categorii de dizabilitate
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea rolului eredității și a mediului în dezvoltarea psihică a copiilor și tinerilor cu dizabilități • Cunoașterea specificului stadiilor de dezvoltare a inteligenței copiilor și tinerilor în contextul dizabilităților • Cunoașterea particularităților dezvoltării socio-emoționale în contextul dizabilității • Aplicarea principalelor teorii ale psihologiei dezvoltării pentru intervenția psihopedagogică specifică în cazul deficienței intelectuale, autismului, epilepsiei și a altor sindroame frecvent întâlnite • Analiza factorilor fundamentali – psihosociale și psihopedagogice - ai reușitei școlare a copiilor și tinerilor

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Condiționări genetice în diferite deficiențe	Expunere interactivă	
2. Particularități psihice ale copiilor cu sindrom Down și intervenții educative	Studii de caz Problematizare	
3. Particularități psihice la copiii și tinerii cu sindrom Williams	Expunere interactivă	
4. Aspecte ale metacogniției în condițiile deficienței de intelect	Expunere interactivă	
5. Repere pentru stimularea cognitivă a copiilor cu dizabilități	Expunere interactivă Studiul de caz	
6. Strategii mnemonice utilizate la copiii cu deficiențe intelectuale	Expunere interactivă Studiul de caz	
7-8. Caracteristici generale ale copiilor cu tulburări din spectrul autist. Programe și terapii educative	Metodele gândirii critice	
9. Particularități psihice la copiii cu Sindromul Asperger	Expunere interactivă Studiul de caz	
10- 11. Intervenția comportamentală timpurie la copiii cu tulburări din spectrul autist	Dezbateri Expunere	
12. Caracteristici neuro- motorii și psihice la copiii și tinerii cu Sindrom RETT	Expunere interactivă Metodele gândirii critice	
13.-14 Particularități bio-psihice la copiii cu epilepsie	Expunere interactivă	

Bibliografie

C1.

xxx Génétique et handicaps – science d’aujourd’hui, espoir de demain. *Actes du colloque APH-Fortmation/AFM, 31 janvier-2 février, 1994, Paris*

Radu, I. (1991). *Personalitatea și dimensiunile ei psihologice.* În: I. Radu (coord) *Introducere în psihologia contemporană*, Cluj-Napoca, Editura Sincron, p. 307-353.

C2.

Lambert, J.L., Rondal, J.A. (1980). *Le mongolisme.* Bruxelles, Mardaga.

Layton, T., Shafiri, H. (1979). Meaning and structure of Down’s syndrome and nonretarded children spontaneous speech, *American Journal of Mental Retardation*, 83, p. 139-145

Miller, J. (1987). *Language and communication characteristics of children with Down syndrome*, în: S. Peuschel, C. Tingey, J. Rynders, A. Crocker & D. Crutcher eds.), *New perspectives on Down syndrome*, Baltimore, Brookes, p. 233-262.

C3.

Barisnikov, K., Pizzo, R., Van der Linden, M. (2005), Rehabilitation of the visuo-constructional deficit in Williams Syndrome: A case study, *Poster, The 9th Congress of the Swiss Society of Psychology, University of Geneva, September 29th and 30th.*

Barisnikov, K., Pizzo, R., Van der Linden, M. (2006), Possibilities and limits of re-education of visuo-constructional deficits in Williams syndrome: a case study, în: E. Farran (ED.), *Act of The 3ds Williams Syndrome Workshop, Reading, UK, University of Reading.*

C4.

Campione, J.C., Brown, A.L. (1979), *Toward a theory of intelligence: contribution from research with retarded children*, în: R.J. Sternberg, D.K. Detterman (eds.), *Human Intelligence.* Norwood, N.J. Ablex, p. 139-164.

- Campione, J.C., Brown, A.L., Ferrara, R.A. (1982),** *Mental retardation and intelligence*. In: R.J. Sternberg (ed.), *Handbook of Human Intelligence*, Cambridge University Press, Cambridge, p. 392-490.
- Debray, R. (1989).** *Apprendre à penser. Le programme de R. Feuerstein: une issue à l'échec scolaire*. Paris, Georg Eshel.
- Feuerstein, R., Rand, Y, Hoffman, M., Miller, R. (1980).** *Instrumental Enrichment*. Baltimore, University Park Press.
- Feuerstein, R., Rand Y., Hoffman, M.B. (1979),** *The Dynamic Assessment of Retarded Performers. The learning potential assessment device, theory, instruments and techniques*, University Park Press, Baltimore.
- Flavell, J.H. (1979),** Metacognition and cognitive monitoring. A new area of cognitive-developmental inquiry, *American Psychology*, 34, 906-916.
- Paour, J.-L. (1988),** *Retard mental et aides cognitives*, în J.P. Cavenrni, C. Bastien, P. Mendelsohn, G. Tiberghien (eds.), *Psychologie cognitive: Modèles et méthodes*, Grenoble. Presses Universitaires de Grenoble.
- Paour, J.-L. (1991),** Une conception intégrative du retard mintal, *Revue du C.E.R.F.O.P.*, 6, p. 45-70.
- Witman T.L. (1990),** Self-regulation and mental retardation, *American Journal on Mental Retardation*, 4, 347-362.
- Siegler, R. (1988),** Individual differences in strategy choices: Good students, not-so-good students, and perfectionists, *Child Development*, 59, p. 833-851.
- C5.
- Carpentier, P. (2002).** *L'éducation cognitive en maternelle*. <http://idem6080.lautre.net/spip.php?article5>
- Chalet, E. (1998).** *Manuel de pédagogie spécialisée. Exercices rééducatifs pour l'enfant handicapé mental*. Paris, Dunod.
- Cook, E.R., Tessier, A., Klein, DM.** *Adaptions Early Childhood Curricula for Children in Inclusive Settings*. New Jersey. Merrill.
- Montreuil, N., Magerotte, G. (1995).** *Les difficultés liées à la généralisation des compétences*, în: Ș. Ionescu, *La déficience intellectuelle. Tom 2 – Pratiques de l'intégration*, Tours, Nathan Université.
- Nader-Grosbois, N. (2006).** *Le développement cognitif et communicatif du jeune enfant. Du normal au pathologique*, Bruxelles, De Boeck.
- Preda, V.(2008).** Theory and Approaches to Learning Disabilities. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Psychologia-Paedagogia*, 2, 13-22.
- Preda, V. R. (2007),** *The conditions of Inclusive Education – Psychologists' an Teachers' Opinions*, în: T. Bonfield, J. Doyle, S. Kiefer (Ed.), *Social Inclusion and Exclusions in Education*, Linz, State College of Teacher Education, 59-73.
- Tardif, J. (1997).** *Pour un enseignement stratégique. L'apport de la psychologie cognitive*. Montréal, Les Editions Logiques.
- Vîgotski, L.S. (1972),** *Opere psihologice alese*. București, Editura Didactică și Pedagogică.
- C6.
- Baddeley, A. (1990),** *Human memory*, Lawrence Erlbaum, Hove.
- Broadley, I., MacDonald, J. (1993),** Teaching short-memory skills to children with Down's syndrome, *Down syndrome: Research and Practice 1*, p. 56-62.
- Comblain, A. (2001),** *Fonctionnement mnésique*, în: A. Rondal, A. Comblain (sous la direction), *Manuel psychologie des handicaps. Sémiologie et principes de remédiation*, Mardaga, Hayen.

Nadel, L. (1996), *Learning, memory and neural function in Down's syndrome*, în: J.A. **Rondal et al.**(Ed) *Down's syndrome. Psychological, psychobiological and socio-educational perspectives*, Whurr Publish London, p. 21-42.

Păunescu, C., Ene, L.M. și colaboratorii (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanit București.

C7- C8- C9

Barthelemy, C., Hameurz, L., Lelord, G. (1995). *L'autisme de l'enfant. La therapie d'échange et developpement*. Paris. Expansion Scientifique Française.

Layartigues, A., Lemonnier, E. (2005). *Es troubles autistiques. Du repérage précoce à la prise en charge*. Paris. Ellipses.

Laxer, G. (1997). *De l'éducation des autistes déficitaires*. Ramonville Saint Agne.Erès.

Mureșan, C. (2006). *Autismul infantil*. Cluj Napoca, Presa Unversitară Clujeană.

Preda, V. (2005). Caracteristici comportamentale și intervenții educative în cazul copiilor cu autism. *Revista de psihopedagogie*, 1, 70-85.

Preda, V. (2009) *Educația și formarea parentală pentru intervenția timpurie asupra copiilor cu dizabiliți*. In: M. Anca (coord.). *Tendențe psihopedagogice moderne în stimularea abilităților de comunicare*. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana, p. 7-15.

Preda, V.(2010). *Interventia comportamentala timpurie intensiva la copiii cu tulburari din spectrul autist*. In: M. Anca (coord.). *Psihopedagogia speciala intre practica si cercetare*. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana, p. 123-131.

Preda, V.(2006). Programe de interventie timpurie si practici educative destinate copiilor cu dizabilități și cu întârzieri în dezvoltare. *Revista de psihopedagogie*, 1, 77-96.

Preda, V. (2008). Les fondament de la stimulation et de l'intervention precoce pour les enfants avec besoins educatifs particuliers. *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Psychologia-Paedagogia*, 1

Schopler, E., Lansing, M., Waters, L. (1993). *Activités d'enseignement pour enfants autistes*. Paris. Masson.

C10- C11

Anderson, S.R., Avery, D.L., Kipietro, WE., Edwards G.L., Christian, W.P. (1987), Intensive home-based early intervention with autistic children, *Educ. Treat. Child*, 10, p. 352-366.

Diggle, T., Mc Conachie, H.R., Randle, V.R. (2003), Parent-mediated early intervention for young children with autism spectrum disorder, *Cochrane Database Syst. Rev.*, 1, CD003496.

Lovaas, O.I. (1987), Behavioral tretment and normal educational and intelectual functioning in young autistic children, *J. Consult. Clin. Psychol.*, 55, p. 3-9.

Ozonoff, S., Cathcart, K. (1998), Effectiveness of home program intervention for young children with autism, *J. Autism Dev. Disord.*, 28, p. 25-32.

Polly A. Yarnal, *Survól des intervention éducatives couramment employées en autisme: Lovaas, Teacch, PECS, Greenspan, Scénarios sociaux, Intégration*, [http: www.autisme-montreal.com/traitement/l/survól_educ.html](http://www.autisme-montreal.com/traitement/l/survól_educ.html)

C12. . **Juhel, J.- C.** (2000). *La déficience intellectuelle*. Laval, Less Presses de l'Université de Laval.

xxx *Sensibilisation aux problèmes de santé chroniques. Tout ce savoir que l'enseignant doit savoir*. Ministry of Education, Victora BC, Canada.

xxx *Sensibilisation à certaines conditions médicales. Des renseignements utiles pour l'enseignant*. Direction des services pédagogiques. Education, Nouveau Brunswick. <http://efappe.free.fr/Mai>

2011(accesat în 7 ianuarie 2012).

C13-C14

Baglietto, M.G, Battaglia, F.M. (2001). Neuropsychological disorders related to interictal epileptic discharges during sleep in benign epilepsy of childhood with centrotemporal or rolandic spikes. *Dev Med Child Neurol*, 43, 407-412.

Beaussart, J., Genton, P. (2005). *Epilepsies: avancées médicales et sociales*. Montreal, Edition J. Libbey.

Benga, I. (1994). *Neurologie pediatică*. Cluj-Napoca, Editura Dacia.

Billard-Daudu C., Livet MO, Vallee L, Gillet P., Motte J. *Resultats d'une large evaluation neuropsychologique chez 202 enfants epileptiques, ages de 4 a 9 ans, en fonction du syndrome epileptique*, Reunion 2001, Bologne SENP

Hommet, C. (2005). *Epilepsie et langage. Neuropsychologie de l'enfant et troubles du developpement*. Paris, Editions Solal, 349-387..

Leloup, G. (2008). Interventions orthophoniques et conduites de remediation chez l'enfant avec epilepsie. *Epilepsie de l'enfant: trouble du developpement cognitif et socio-emotionnel*. Solal Editeur, 147-172.

Seegmuller, C., Metz-Lutz Marie-Noelle (2007). *Le bilan neuropsychologique dans l'épilepsie chirurgicale*. În: Marie-Pascal Noël (Edit.), *Bilan neuropsychologique de l'enfant*. Wavre, Mardaga, 278-298.

Sinclair D., Wheatley M, Snyder, T. (2004) Frontal lobe epilepsy in childhood, *Pediatric Neurology* 30 , pp. 169-176

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. -2. Neuroplasticitate și modelarea prin experiență	Metoda proiectului Studiul de caz Dezbateri	
3. Dezvoltarea abilităților de comunicare și limbaj în contextul dizabilității	Metoda proiectului Studiul de caz	
4. Disfuncțiile executive		
5. Dezvoltarea abilităților vizuo- spațiale în contextul dizabilității	Metoda proiectului Studiul de caz	
6. Abordarea neuropsihologică a dificultăților de învățare	Metoda proiectului Studiul de caz	
7. Aplicații ale terapiilor specifice în autism, pentru diverse categorii de vârstă	Metoda proiectului Studiul de caz	

Bibliografie

Alloway T.P., Gathercole S.E., Willis C., and Adams A.M. (2005). Working memory and special educational needs. *Educational Child Psychology*, 22, 56-67.

Alloway, T., and Gathercole, S. (2006). How does working memory work in the classroom? *Educational Research and Reviews*, 1(4), 134- 139.

Alloway, T.P., Gathercole, S.E., and Pickering, S.J. (2006). Verbal and visuospatial short-term and working memory in children: Are they separable? *Child Development*, 77, 1698-1716.

Dowker, A. (2005). Early identification and intervention for students with mathematics difficulties. *Journal of learning disabilities*, 38 (4), 324-332.

Geary, D.C., (2004). Mathematics and Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 37(1), 311-330.

J. I. Campbell (Ed.), *Handbook of Mathematical Cognition* (pp. 299-313). New York: Psychology Press.

McCracken, W. și Sutherland, H. (1996). *Eficient- nu deficient*, București.

Păunescu, C., Ene, L.M. și colaboratorii (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanit București.

Preda, V. (2000)(coord.). *Orientări teoretico- praxiologice în educația specială*, PUC: Cluj- Napoca.

Preda, V. (2009). *Universul sistemului Braille în contextul actual al educației speciale*, PUC:Cluj- Napoca.

Schwartz, J. M.; Begley, S. (2002). *The mind and the brain*, Regan Books: New York.

Tucker, I. și Powell, C. (1993). *Copilul cu deficiențe de auz și școala*, București.

Verza, E. și Verza F.E. (2011). Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității București: București
 Vicari, S. (2006). Motor Development and Neuropsychological Patterns in Persons with Down Syndrome. *Behavior Genetics*, Vol. 36, No. 3, May 2006

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

-

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs		Examen scris	85%
10.5 Seminar/laborator	Demonstrarea unei bune capacitati de sinteza a materialului bibliografic și de aplicare a cunoștințelor dobândite la curs și prin intermediul studiului individual	Metoda proiectului	15 %

10.6 Standard minim de performanță

-

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....